

Megnyílt a mezőgazdasági könyvhónap

Molnár József felvétele

A könyvhónap megnyitó ünnepsége

Tegnap délelőtt Szentesen megnyitották a mezőgazdasági könyvhónap Csongrád megyei eseményeinek sorát. A Vetőmag Vállalat szentesi kutatóállomásának tanácsközből termébe a szakembereket, kertbarátokat és a fiatalokat dr. Faragó László igazgató köszöntötte. Elmondta többek között, hogy az önművelésre, az ismeretek bővítésére különösen jó alkalmat nyújtanak a mezőgazdasági könyvhónap rendezvényei. Erre az alkalomra csaknem 50 új szakművevet jelentettek meg a kiadók. Kedvükre válogathatnak a nagyüzemek szakemberei, termelőszövetkezeti tagok, kertbarátok és kistermelők. A téli esteken a megye városai és községeiben 46 előadást tartanak.

A megnyitót követően dr. Turi István, a Budapesti Kertészeti Egyetem tanszékvezetője tartott előadást az intenzív zöldségtermesztésről. Figyelmeztetett, hogy az előrelépéshez új elméleti és gyakorlati ismeretek szükségesek.

Megkezdődtek a mezőgazdasági könyvhónap eseményei a szeptemberi járásban is. Üllésen, a Déryné Művelődési Házban dr. Tóth Mihály megyei főkéntész a föla alatti zöldségtermesztés tudnivalóiról tartott előadást. Szegeden is alkalmas ad a könyvhónap különböző rendezvényekre. Nyolc fiók-könyvtárban mezőgazdasági könyveket állítanak ki, a Somogyi Könyvtárban pedig Tájékoztató mezőgazdasági kultúrájának történetéből nyílik kiállítás. Péntektől a November 7. Művelődési Központban is válogathatnak az érdeklődők a mezőgazdasági könyvekből. Ugyanitt a kertbarátok úgynevezett nyitott napot is tartanak.

si Házban dr. Tóth Mihály megyei főkéntész a föla alatti zöldségtermesztés tudnivalóiról tartott előadást. Szegeden is alkalmas ad a könyvhónap különböző rendezvényekre. Nyolc fiók-könyvtárban mezőgazdasági könyveket állítanak ki, a Somogyi Könyvtárban pedig Tájékoztató mezőgazdasági kultúrájának történetéből nyílik kiállítás. Péntektől a November 7. Művelődési Központban is válogathatnak az érdeklődők a mezőgazdasági könyvekből. Ugyanitt a kertbarátok úgynevezett nyitott napot is tartanak.

Szövetkezeti üdülők

Vállalatok, üzemek, intézmények és magánszemélyek társulásával a Vas megyei Bük után a zalakarosi gyógyfürdő területén építik meg az ország második szövetkezeti üdülőegységét. A budapesti Szövetségben készülő tervek szerint hat üdülőépület emelnek, s ezekben 228 három-négy személyes, családi jellegű üdülőegységet alakítanak ki. Az

Büvöskocka- világverseny Budapestben

Büvöskocka-világversenyt rendez 1981-ben Budapest középiskolások, egyetemi és főiskolai hallgatók részére a szellemes játék külföldi forgalmazója, a Konsumex Külkereskedelmi Vállalat és a szabadság tulajdonosa, a gyártó Politechnika Ipari Szövetkezet. A nemzetközi zsűri közreműködésével lezajló verseny feltételeit március 15-ig adják közre.

Világszerte milliók forgatják — ki több, ki kevesebb sikerrel — Rubik Ernő szellemes találmányát, a büvöskockát, amely sok helyen szellemi sporttá fejlődött. Jó néhány hazai iskolában például a kocka nagymesterei többet találnak a játékban az egyszerű színreforgatásnál. Ugyességüket, képességüket próbára téve maguk neheztlik feladatukat azzal, hogy szimmetrikus színeket, minden oldalon egyforma mintákat porgetnek ki a kockából.

A logikai játék külföldi népszerűségére jellemző, hogy például Japánban külön klubjuk van a „kockásoknak”, akik számára már megrendezték az első országos bajnokságot. Javaslattal született arra is, hogy Magyarországon rendezzék meg az első büvöskocka-világ-bajnokságot. A javaslat nyitott kapukat döngtet, hiszen a gondolat már korábban felvetődött.

úgynevezett közösségi helyiségeket a tetőtérben helyezik el. Egy-egy üdülőegységnek 9 tulajdonosa lesz, s évente ként egy hónapig vehetik igénybe lakrészüket. Az év fennmaradó három hónapjában a Coopurist bérlő lakrészeket. Az üdülőszövetkezet a bérbeadásból származó bevételből biztosítja a fenntartási költségeket.

Családi házigyári elemekből

Panel-„csomagok” Veszprémből

A már egyébként is szükséges rekonstrukció keretében termékváltásra készül a Veszprémi Házgyár. Megteremtik olyan panel-„csomagok” előállításának feltételeit, amelyekből — az alapozást követően — néhány hét alatt családi-, sor-, vagy szalagházat lehet felépíteni. A 80—120 négyzetméteres lakóegységek négyzetméterenként költsége mintegy 2000 forinttal olcsóbb lesz, mintha ugyanazon elemeket 10 emeletes lakóházak ki-

alakítására használnák fel. A tervezők, lévén magán erőből történő építkezésekről szó, számoltak az egyéni munka lehetőségével, s így végül is sikerült összekapcsolniuk a korszerű ipari háttérrel a jórészt családi munkára alapozott magán-erős építkezéssel.

A Veszprémi Állami Építőipari Vállalat — kivitelezési rendszer gazdálaként — partnereket keres a magán-erőből történő építéssel kapcsolatos akciójához. Olyan

kisebb szakmai közösségekre is számít, mint a tsz-ek építő brigádjai. Minden „házigyári” ötlet, amelyet brigádok, családi ház építő közösségek alkalmazni tudnak, meggyorsíthatja és olcsóbbá teheti a beruházást.

A Veszprémi Építőipari vállalat „magán-erős” termék-választékát elsőként Budapestben az „Ifjú Gárda” lakótelepen alkalmazzák, ahol idén 130 lakást építenek fel házigyári elemekből.

Kéne egy csapat...

A címbéli kívánság előbb csak sejtés, később meggyőződés, végül gyakorlati tett formájában nyilvánult meg. A film, amely e címet viselte, egy magányos, árva amatőrfilmes kálváriáját mutatta föl, bírálókat mondva így egyúttal a hazai amatőrfilmes mozgalom jelenlegi állapotairól is. S hogy mindez miért? Rövid krónika szükségeseltetik.

Alig másfél éve, 1979 őszén alakult amatőrklub az Ifjúsági Házban. Az induláshoz az intézmény jó anyagi bázist teremtett, kamerák, vetítőkkel, megfelelő mennyiségű és minőségű nyersanyaggal — mindazzal, amire csak hobbiból filmezőknek szükségük lehet. A kezdeti létszám némi egészséges kiválasztódás révén csökkent: amatőrfilmesek körében köztudott ugyanis, hogy az egyének gyakorlatilag mindenhez — operatőr-ség, rendezés, dramaturgia stb. — értenie kell. Akik tehát maradtak, úgy érezték: bírní fogják, vállalni képesek mindazt, amit az amatőrfilmes lét ma Magyarországon jelent. Am rövidesen kiderült: csak egyénileg — képtelenség. S máris a filmmel szimbollizált kívánságnál vagyunk.

— Tehát a megoldás: a spontán együttműködés. Az egyéni alkotások ideje lejárt, így nem lehet továbblépni.

A csapat — előlegezett bizalommal hadd nevezzük őket máris így — izgatottan és lelkesen beszél. Ami a tagokat illeti: egyikük operatőr, másikuk rendező, a harmadik színész vagy dramaturg elsősorban, de legtöbbször — hol ez, hol az. Vársárhelyi Lajos, Major Balázs, Radnai Ferenc, Pálnik László és Vági László önróluk így definiálja a stúdió szó jelentését: olyan alkotó társulás (nagy igények-filmklubjából — stúdió szü-

letett. A két fogalom közötti különbség nagyjából az egyéni és csapatmunka közötti differenciával egyenlő. Vági László és a körülötte szerveződött „stáb” — tiltakoznak a kifejezés ellen, mondván, nincs vezető, legfőbb erőteltesebb személyiség van — forgatta azt a bizonyos filmet tavaly: *Kéne egy csapat...*

— A klub valami olyasmit jelent, hogy közös hobbiból összegyűlnek emberek, s afféle „presszós stílusban” rendszeresen csevegnek...

— ...de nincs beleszólásuk egymás dolgaiba!

— Az amatőrfilmes szövetségnek elvárásai vannak, de adni semmit sem ad...

— Tehát a megoldás: a spontán együttműködés. Az egyéni alkotások ideje lejárt, így nem lehet továbblépni.

A csapat — előlegezett bizalommal hadd nevezzük őket máris így — izgatottan és lelkesen beszél. Ami a tagokat illeti: egyikük operatőr, másikuk rendező, a harmadik színész vagy dramaturg elsősorban, de legtöbbször — hol ez, hol az. Vársárhelyi Lajos, Major Balázs, Radnai Ferenc, Pálnik László és Vági László önróluk így definiálja a stúdió szó jelentését: olyan alkotó társulás (nagy igények-filmklubjából — stúdió szü-

mindenkül jól tudja magáról, hogy zenél, de már rájöttek arra, hogy együtt — még jobban azok...

— Mindez feltételezi a maximális beleszólási jogot egymás munkájába, nagy vitákat, nagy veszekedéseket is. Sértődősöknek nem ajánlott...

A program magabiztosnak hangzik, eddigi eredmények (jó néhány díj) igazolni látszanak a törekvéseket. A nyitottság épp olyan követelmény, mint a kritika iránti maximális tolerancia: a legutóbbi dél-alföldi amatőrfilmszemle egyik legszebb filmjét készítő Farda József most készül beleszólni a stúdióba...

— Segítséget az Ifjúsági Házon kívül, amelynek csak köszönettel tartozunk, másoktól is kapunk ugyan, mégis elegendő alkalmunk a bemutatkozásra. Évente három-négy lehetőség, azután egy-két meghívás klubokba, üzemekbe... Rendszeressé kellene tenni a vetítéseket.

A végzett munka abszolút kollektív: közösen „laborálnak”, hangosítanak, vágnak, az alapötletek, a rendezés persze mégiscsak egyéni lehet, de a kidolgozás alapkövetelménye — hogy mindenkor közös legyen.

— Az „amatőrfilm” nem esztétikai kategória. Csak jó és rossz film van. A kritika mégis profielvárásokat támaszt velünk szemben...

— Viszont sajátos „beltenyészet” az amatőrfilm világa. Szeretnénk kilépní ebből, nagyobb becsületet adni az amatőrfilmnek, korszerűen újítsa és teremtsen.

— Hadd közzéközzön most a kritikusk: ha már beltenyészetről van szó, annak közzéközzé-e netán az amatőrfilmeseknél legbosszantóbb esztétikai hiba: a funkciótlan és tartalmatlan művészkedés? A csapatmunka nem segíthetne ezen is?

— Nem mentségeként, magyarázatként mondjuk: az amatőrfilmes mindig borotvaélen táncol. Pozitív és negatív példákra figyel a profik között, ő maga pedig bizonytalan és tapasztalatlan. Tudja, mit akar, de a módszerek között válogatva ösztönösen, szinte görcsösen akar bizonyítani. Tehát téves koncepciók és technikai megoldások árán is. S már vissza is kanyarodtunk a kiinduláshoz: véleményünk szerint ezen is csak az együttes munka segíthet. Kéne egy csapat...

Igen, kéne egy csapat, sőt talán már van is. Figyelni mindenesetre nem árt rá, hiszen olyasvalamit próbál megvalósítani, amelynek nemcsak az amatőrmozgalom, hanem remélhetőleg a székegyed kulturális élet is hasznát látna.

Gémes Eszter

Történetek Rúza Sándorról

Veszélka Imre búcsúzása

Elérkezett a várva-várt szombat. A levegő egész nap meleg volt, de estefelére csak lehűt. Régezt szombat, délig dolgozott a tanyai nép. A férfiak dolga udvarsóprés, takarmány-összetakarítás volt. Az asszonyoknak is takarítás, de főleg a kalácsütés volt a hivatásuk. Mikor kiült, odavitték a fal tövében húzódo sárpadkán üldögélő családnak. Ez minden tanyában így volt.

Egyszer csak nyugat felől porfelhő kerekedik. András feláll, kezét a szeme elé teszi, nap ellen árnyéknak. Néz. Elkomorodik. Leül.

— Mi a? — kérdi Imre.
— Nézd meg! Gyűnnek Sándorék.
— Az a bátya! — mondja Imre.
Ujjongva elindul feléjük kaput nyitni. Csupa főlöleg fáradozás volt, mert azon ugyan nem jött be egy sem, mind a kerítésen repült át.
— Adj Isten jó estét! — köszönnek.
— Fogadj Isten! — viszonzozzák a tanyabeliek.
Leszállnak a lovakról, bevezetik az istállóba őket, megkötözik, csak azután kerül sor a kezeletésre. Itt válik el, ki a legény! Ez mindig is parasztos virtus volt. Ha valaki kézfogáskor fel-szisszent, vagy az ujjai összeragadtak, vagy a fájdalomtól csapkodta, az lenézett lett a hason-szörű fiatalok közt. Erre nagyon kellett ügyelni, szorításra álljon a baráti kéz. Mikor Rúza elő-ször találkozott Veszélkával, egyforma erővel szorítottak kezét egymással. Ott dőlt el Imre sorsa. Abban a kézfogásban néma fogadalmat volt. Attól kezdve Rúza mindig kerítette Veszélkát. Veszélkának meg esze, kedve a betyár-életen volt. Jó komák is voltak mindvégig, csak egyszer, egy nő miatt csúszott közéjük nézeteltérés.
— Imre, gyere ide — szól András.
— Mit paran'...?

— Vögyétek ki az akolbú a legjobb ürüt, hámozgatók mög, főzze mög Matyi paprikásnak, a kádárkás hordót üssétek csapra! Bográcsot, szolgafát a fődházba tanátok, söt, paprikát a pitvarba, Mulassatok, igyatok, ögyetok! Jut is, marad is. Tötsétek kedvetoket! Hónap majd dögzünk, ugyé, Imre?

— Rá se álmodj arra, öcsém! En itthon nem maradok, ha az egész világ az enyim löhet!

— Neköm mán mindögy, ha nem kö a jó tanyás!

— Gyere, András, segíts té is!

— Vattok ölegen.

Már ballag is András, ki a semlyékesre, ahol a marhák legelésznek. Bosszúsán mondja:

— Hogy nem szeretik a földet? Köll a kóbor-élet? Akár a cigányok! Nem köll az otthon, a nyugalom, a biztonság! Itt, a szép darab föld, gazda nekü. Itt ez a hat darab fehér ökor, minden évbe törnek fö egy darab földet. Kö a jó? Nem, Kö a rossz? Kö! Kö! Ezök is úgy vannak.

Hagyjuk Andrást, hadd viaskodjék magában, nézzük meg, mit csinálnak a tanyában, Imre már kiengedte a birka verét, felakasztotta a göré oldalára, bámulatos ügyességgel megnyúzta. Dinóezki készítette a szolgafát, ő főzte a paprikást is; olyan paprikást senki sem főzött, mint Dinóezki. Ha dicsérték, így válaszolt: „Mögadom a módját!”

Mi a módja a jó birkapaprikásnak?

A bográcsban addig forgatták az összedarabolt húst, míg a vad levét elforrtá és sülni kezdett. Ha kívánta a fagyút (hogy sovány volt), akkor a kisütött fagyútból tettek alá. Rá sok vöröshagymát, söt, kevés köménymagot, ezzel megforgatták, pörkölték. Utána sok törött paprikát, egy pohár bort, vagy tíz darab cseresznyepaprikát. Rá a vizet, de csak annyit, ami főzés közben el is párolog, hogy mire evésre kerül a sor, fenéki piros legyen a leve. Ez a népek nyelvén: betyárpaprikás.

Sándor azt mondja Pizének:

— Muzsikuskok után nézz!

Imrének:

— Mőghíjod Julist!

— Julist nem eresztik ám magát!

— Akkó, híjjad azt is, túsztólet adassék az anyának.

— Emmán a vőfély gondja — feleli Imre. — Té, Sándor! Tán té szeretné ezt a Julist?

— Hogy kérdőzhetsz ilyen? Csak nem vakarok rá egy fehércsédre.

— Vissza szó, vödd úgy, mintha nem kérdőztem volna.

— Örszéd is mőghíjjad ám! — mondja Sándor.

— Ammög az én sorom! — így Imre.

Elindul Imre Julisékhoz, ahogy halad befelé, nem lát senkit. Hanem a három nagy kutyá őt nagyon jól látja, rárohannak, ugyan vallatják ám. Már a botja is eltört a kutyákon. Csak annyit ideje volt, hogy az eperfára fel tudott ugrani. Tanyán még az is gazdagnak számítot, akinek jó hangos, ham-hamos hangú házörző kutyái voltak. Ugattak a kutyák dühösen, mire Mihály gazda kiballagott. Az bizony jól kikacagta magát a fára szorult emberen.

— Hej! Hej, öcsém! Torkodba veré a szíved? Kötélre, Vitéz, Bambus, Hajnal! — irányítja őket. Azok szépen elsompolyogtak az öljükbe. Imre leugrott, tiszta volt a levegő. Bemennek a gangra.

— Új lé, öcsém, oda a padra!

Imre leült, a gazda meg befordult a pitvarba, Kijön, úgy kétliteres kobaktök-lopó feje van a melléhez dőlve. Mutatóujjával van a lopótök alsó szára befogva. Felveszi az asztalról a cserépkancsót, telet eresztí.

— Igyál, öcsém! Jó rád ijesztettek ezök a béstyiak!

Imre meghúzza, de harmadát sem bírja kinni.

— Nagyon hideg ez, bátyám!

— Igyá csak, igyá, három a magyar!

Nagyon kezd már a széken fészengeni Imre, mert el kellene már mondani a mondokáját. Harmadszor is elfogadja a bort, majd bátrabb lesz.

— Hát elő kék má hozakonní, mi járatha vónék.

— Öleg nagy a posta, maj mőgmondja.

— Ángyomasszonyék itthon vannak-é?

— Ithun hát! — felel Mihály gazda. — Még nem kerultek elő. A lányasszonynak készút valamilyen gúnyafelt, azt próbálgatik.

A pitvaron keresztül bekiált a gazda:

— Hékam! Gyertök ki! Itt van Imre.

— Mi az ördög hozi ide ilyenkö? — hallik mülóval.

De azért kijönnek mind a ketten. Mihályné leül, Julis meg a gangoszlophoz támaszkodik.

— Csak azt csudálom, hogy nem lött kendbü kutyá...

— Illedelmesen beszélj, Julis! — szól rá az apja.